

результатом прогресуючих та нерегульованих забруднень та ризиків.

Однією із новітніх тенденцій в епоху диджиталізації є застосування штучного інтелекту в усіх сферах, у тому числі у підприємницькій. Одним із напрямків такого використання є забезпечення економічної безпеки. Це відкриває ряд нових можливостей, такі як оперативність, гнучкість, повнота та інші. Разом з тим таке використання ставить ряд загроз. Зокрема вони стосуються збереженості даних [1]. При забезпеченні економічної безпеки цей чинник є особливо важливим. Ефективне управління та нівелювання таких загроз можливе за рахунок підвищення кваліфікації фахівців, що використовують штучний інтелект. З іншої сторони інструменти штучного інтелекту можуть бути використані для підвищення впізнаваності бренду підприємства на основі вже відомих ознак про нього [2], що призведе до зміцнення його економічної безпеки.

Таким чином поєднання традиційних і новітніх інструментів забезпечення економічної безпеки створює нові можливості в системі безпекології.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колесніков А., Карапетян О. Штучний інтелект: переваги та загрози використання. *Ефективна економіка*. 2023. №8. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/1991/2014>
2. Колесніков А.П., Шульгат Н.І. Основні засади, механізми та можливості розвитку брендингу в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2011. №7. С. 37-40

УДК 343.11

Чайківський І.
*аспірант, Західноукраїнський
національний університет*

Жмуд В.
*студент юридичного університету,
Західноукраїнський національний
університет*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Інноваційний розвиток економіки країни перш за все залежить від впровадження новітніх розробок у виробництво та їх успішної подальшої комерціалізації. Сполучним етапом в інноваційному процесі між дослідженнями в науковій сфері та втіленням результатів досліджень у виробничій сфері є трансфер технологій - передача технології на основі умов договору, в результаті якого відбувається зміна майнових прав власника [1].

Трансфер технологій, або передача технологій, є ключовим елементом глобального розвитку і впровадження інновацій. В сучасному світі, як вказує Д.І. Адамюк, «швидкість трансферу технологій визначає

конкурентоспроможність країн і бізнесу. Проте, існують актуальні проблеми в нормативно-правовому регулюванні цього процесу, які необхідно вирішувати для забезпечення ефективного та справедливого використання технологій» [2].

Першочерговим для подальшого розвитку України, на думку вчених, є «активізація інноваційної діяльності та впровадження ефективного механізму трансферу технологій, що вимагає удосконалення вітчизняної законодавчої бази, враховуючи європейські стандарти. З метою забезпечення сталого розвитку, підвищення ефективності виробництва й конкурентоздатності промислової продукції необхідні науково обґрунтовані та високоефективні стратегії розвитку галузей промисловості з урахуванням їх інноваційної спрямованості» [3].

Проблеми нормативно-правового регулювання трансферу технологій:

1. Недостатнє законодавство: Багато країн мають недостатнє чи застаріле законодавство щодо трансферу технологій. Це може призводити до правових колізій та невизначеностей у процесі передачі технологій, а також до ризику порушення інтелектуальної власності.
2. Нерівні умови доступу: Умови трансферу технологій часто можуть бути нерівними через різні рівні розвитку та доступу до ресурсів між країнами. Це може спричиняти нерівність у вигоді від технологічних інновацій та ускладнювати процес розвитку.
3. Загрози безпеці: Трансфер технологій також може ставити питання безпеки, зокрема у військовій сфері чи в області кібербезпеки. Недостатнє регулювання може призвести до небезпечного використання технологій або їх потрапляння у руки зловмисників.
4. Недостатній захист інтелектуальної власності: Порушення прав інтелектуальної власності є серйозною загрозою для трансферу технологій. Відсутність ефективного захисту може стримувати інноваційність та інвестиції в дослідження та розвиток.

Запропоновано шляхи вирішення вищезазначених проблем, зокрема:

Міжнародне співробітництво: Запровадження міжнародних стандартів і регулювань може сприяти уніфікації підходів до трансферу технологій та зменшенню правових колізій.

Створення нового законодавства: Країни повинні активно працювати над створенням та удосконаленням свого законодавства, спрямованого на регулювання трансферу технологій, зокрема щодо захисту інтелектуальної власності та забезпечення справедливих умов доступу.

Збільшення прозорості: Важливо забезпечити прозорість умов трансферу технологій, щоб уникнути корупції та недобросовісної конкуренції.

Інноваційні моделі фінансування: Розвиток нових моделей фінансування, таких як гранти, венчурний капітал, технологічні акції тощо, може сприяти збільшенню доступу до технологій, зокрема у країнах з обмеженими ресурсами.

Освіта та підготовка кадрів: Важливо забезпечити належну освіту та підготовку фахівців у галузі технологій, щоб забезпечити ефективний трансфер та використання нових технологій.

Враховання соціальних аспектів: При регулюванні трансферу технологій необхідно враховувати соціальні аспекти, такі як доступність та відкритість технологій для різних соціальних груп, включаючи людей з обмеженими можливостями.

Сприяння інноваційному середовищу: Створення сприятливого інноваційного середовища, включаючи розвиток технопарків, інкубаторів та спільнот для співпраці, може сприяти ефективному трансферу технологій та їх комерціалізації.

Трансфер технологій відіграє важливу роль у глобальному розвитку, проте недостатнє нормативно-правове регулювання може стати перешкодою для його ефективного впровадження. Для забезпечення стабільності та розвитку необхідно активно працювати над удосконаленням законодавства, сприяти міжнародному співробітництву та забезпечити прозорість умов трансферу технологій. Тільки за таких умов технологічний прогрес може стати справжнім мотором для економічного та соціального розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Неколяк Р. В. Державне регулювання наукової і науково-технічної діяльності: організаційно-правовий аспект. Дисертація кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» (081 – Право). – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2018.

2. Адамюк Д. І. Поняття технології: встановлення змісту та співвідношення з іншими суміжними поняттями. URL: <https://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Adamjuk.pdf>

3. Учасники національної інноваційної системи: інституційно-функціональний аналіз в праві: монографія / за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського. Харків: Право, 2018. 270 с.

4. Омельченко А. В. Правове регулювання діяльності у сфері трансферу технологій в Україні. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/3/part_1/14.pdf

5. Пеліпей А.О. Особливості нормативно-правового регулювання трансферу технологій та система державного стимулювання інноваційної діяльності в Україні. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_05/58.pdf

УДК 331.3

Бойко В. С.
*аспірант кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Цифрова трансформація з економічного погляду означає поступовий перехід на новий технологічний рівень у всіх ключових бізнес-процесах за допомогою цифрових ресурсів та технологій. Це включає в себе створення нових продуктів, взаємодію з постачальниками та покупцями, обмін документами, продажі та контроль якості інших аспектів.